A vég nélküli adatbázis-építésről, önkorrekcióról a történettudományban

A Történelmi Tár a magyar történelem alapvető adatainak gyűjteménye. A Történelmi Tár kísérlet arra, hogy a digitális közlés és szerkesztés adottságait kihasználjuk. A szerkesztőség folyamatosan bővíti és korrigálja adatbázisát, és e munkába bekapcsolni kívánja az egész „szakmát", valamint olvasói-használói táborát. Kölcsönös (interaktív) kapcsolatot létesít a kutatók között, valamint kutatók-szerkesztők felhasználók között. (Kiemelten szeretnénk tanárkollegáinkat és diákjainkat együttgondolkodásra bírni.)

A Történelmi Tár tartalmaz Eseménytárat (Kronológiát), Térképtárat (a történések időrendi és földrajzi meghatározását), Emléktárat (írásos emlékek kiadását, képi emlékeket – korabeli és utólagos ábrázolásokat), Névtárat (egyének és családok adatait). Statisztikát (a modern államban létrehozott adatsorokat). Külön menüben ad Magyarok krónikája címmel magyar és idegen nyelvű rövid történelmi összefoglalót (a fontosabb dokumentumokkal, térképekkel, képekkel, statisztikai adatsorokkal kísérve). Kiemelten törekszik a történetkutatás szakmájának, a történészi hivatásnak természetét bemutatni. Ezért tartalmaz Történetírás címszó alatt történészek életrajzi adatait, a történettudomány intézményeinek (kutató-oktató intézetek, társaságok, folyóiratok stb.) leírását és útjára indít egy folyamatosan bővítendő történelmi fogalomtárat. Meggyőződésünk: *az adattáraknak (adatbázisoknak) a következő évtizedek történettudományában a jelentősége erősödni fog*
. Segíteni kell mind kollégáinkat, mind olvasóinkat – és művelni kell magunkat is –, hogy a nemzeti történelmet mindinkább európai és planetáris térségben tudjuk értékelni. Összehasonlításban más közösségekkel. Ez korkövetelmény. Meggyőződésünk: a különböző kultúrák
összehasonlító vizsgálatában elsősorban a nemzeti történelmek adattáraira alapozhatunk. A jövő történettudományában
felértékelődik szerintünk az adatfeltáró és adatpontosító, valamint az adattár-szerkesztői munka.

A Történelmi Tár kísérlet a történettudományban a *digitális közlés és szerkesztés lehetőségeinek kihasználására* . És kísérlet arra, hogy a digitális eszközrendszert
használó kutatót
a szintetizáló látásmód fejlesztésére segítse.

A *digitális közlés* lehetővé teszi – szemben a papír alapú közléssel –, hogy ha kell, folyamatosan helyesbítsük a közölt adatokat. S hogy állandóan bővítsük azok körét. A Történelmi Tár építését „vég nélküli" történészi tevékenységnek fogjuk fel.

A *digitális szerkesztés l*ehetővé teszi, hogy kölcsönös (interaktív) kapcsolatot létesítsünk kutató társaink és olvasóink (felhasználók) között. Mindenki tehet javaslatot kiegészítésre, helyesbítésre. A Történelmi Tár a hivatásos kutatók, és a történelemkedvelő közönség közös alkotása kíván lenni. (Kiemelten szeretnénk tanárkollegáinkat és diákjainkat együttgondolkodásra bírni.)

A *kutató digitális eszközrendszere* – legalább is a Történelmi Tár szerkesztői hisznek ebben – megkönnyíti, hogy a történelem különböző tényezőit együtthatásukban vizsgáljuk. A számítógép tároló kapacitása, a digitális adatbázisok gyors elérhetése minden korábbi könyvtárszolgálatot felülmúl. De ehhez jól szerkesztett és folyamatosan karbantartott adatbázisokra van szükség.

Célunk: *az adatokon alapuló történelmi érvelés* kultúrájának erősítése. Ezt leginkább egy *meg bízható magyar történelmi adatbázissal segíthetjük.*
Célunk:
kedvet ébreszteni a történelem kutatására, a „magántörténelmek" készítésére.
Célunk: a
magyar történelem európai és világtörténelmi kereteinek
megmutatása, olvasóink és kutatótársaink szemhatárának tágítása. S nem titkolt célunk:
külföldön is érdeklődést kelteni a magyar történelem iránt.
(Ezért adattárunkat folyamatosan tesszük hozzáférhetővé angol és német nyelven).

A Történelmi Tár tartalmaz Eseménytárat (Kronológiát), *Térképtárat* (a történések időrendi és földrajzi meghatározását),
Emléktárat
(írásos emlékek kiadását, képi emlékeket – korabeli és utólagos ábrázolásokat),
Névtárat
(egyének és családok adatait).
Statisztikát
(a modern államban létrehozott adatsorokat). Külön menüben ad
Magyarok krónikája
címmel magyar és idegen nyelvű rövid történelmi összefoglalót (a fontosabb

dokumentumokkal, térképekkel, képekkel, statisztikai adatsorokkal kísérve). Kiemelten törekszik a történetkutatás szakmájának, a történészi hivatásnak természetét bemutatni. Ezért tartalmaz
Történetírás
címszó alatt történészek életrajzi adatait, a történettudomány intézményeinek (kutató-oktató intézetek, társaságok, folyóiratok stb.) leírását és útjára indít egy folyamatosan bővítendő történelmi fogalomtárat.

A most digitális úton szerkesztett Történelmi Tár közvetlen előzménye volt a magyar történettudomány kézikönyvrendszerét megújítani hivatott História Könyvtár. 1991. januárban jelentettük be a Történelemtanárok IV. Országos Konferenciáján programját: a magyar történelem adatbázisának rendszerbefoglalt közreadása, részben forráskiadásokkal (képi, írott emlékanyagokkal, regesztákkal) részben Adattárakkal: tematikus kronológiával, névtárral (archontológiával). A sorozat 2010-ig 58 kötetet jelentetett meg. Ekkor határoztuk el egy új magyar történelmi kronológia létrehozását. 2006-ban vettük tervbe, a kibontakozó digitális közlési rendszerhez igazodva a „vég nélküli" történeti adatbázis létrehozását.

A Történelmi Tárat a *História* szerkesztőjeként tanítványaimmal indítjuk útjára. Az adatbázis építésében és a szerkesztésében partner intézmények: MTA Történettudományi Intézete, MTA Európa-történeti Kutatócsoportja, Europa Institut Budapest. A kollégák és az közönség részéről érkező korrekciókat-kiegészítéseket a szerkesztőbizottság bírálja el.

A történelmi Tár szerkesztői: Glatz Ferenc és Burucs Kornélia. A szerkesztőség tagjai: Pótó János, Szász Zoltán, Zsoldos Attila, Fodor Pál, Gecsényi Lajos, Csorba László, Pók Attila, Kertész István, Demeter Zsuzsanna.

Glatz Ferenc